

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.25, maj 2025

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1853 (SJ: 1053)

Teksten er etableret af Stine Kylsø Pedersen

Punktkommentarer, indledning og tekstredegørelse er skrevet af Stine Kylsø Pedersen, redigeret af Jon Tafdrup og Steen Tullberg

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Jens Rasmussen

I øvrigt takkes stud.teol. Jakob Engelstad

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2025

[[A:1]

De ti Spedalskes Bøn til Herren.

Et godt Raad i Plagens Tid

af

Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Kjøbenhavn.

Faaes hos C. G. Iversen.

Thieles Bogtrykkeri.

1853.

[[A:2] [[A:3]

Forord.

Kald paa mig i din Nød, saa vil jeg frelse dig og du skal prise mig! Det Ord var i forrige Tider Spore nok til Bønnen selv hos Verdens-Mennesker, naar stor og øiensynlig Ulykke og Livsfare truede; men nuomstunder synes ingen Spore skarp nok til ærlig og inderlig Bøn hos de Fleste, fordi al Tro paa den levende Gud eller dog paa Hans Naade og Sandhed, som Han har aabenbaret for os i sin eenbaarne Søn, Vorherre *Jesus Christus*, al saadan Tro er nu baade hos de saakaldte Oplyste og hos Mængden i det Hele, enten saa ringeagtet eller dog saa beleiret og undertrykt af Tvivlenes Mangfoldighed, at selv i denne gruelige Tid, da Hovedstaden er hjem søgt af Døds-Engelen, saa Folk i Hundredetal daglig kastes paa Sottesengen, hvorfra de Færreste opstaae og endnu langt Færre reise sig med fornyet Livskraft og Livslyst, selv nu synes de Fleste aldeles at have glemmt, hvilken Trøst og Hjelp der altid har været i Paakaldelsen af vor Herre *Jesus Christus* og Bønnen i hans Navn til den himmelske Fader!

Til at raade Bod herpaa nytter det nu vistnok i sig selv hverken at udgive gamle eller nye Prækener om Bønnen, men forsaavidt som Verdens Betragtning af Bønnen til den eneste Frelser fra Døden, desværre, kun **[A:4]**alt for tit og alt for meget har smittet af paa Christne, saa at hvad de ikke foragte eller aldeles glemme, det forsømmer og undlader de dog let, saa kan det dog maaskee nok hjelpe til lidt mere og bedre Bøn i disse Nødens, Mismodens og Frygtens Dage, naar christelige Læsere mindes om, at de endelig baade for deres egen, for de andres og for Herrens Skyld maae forene deres Bønner til vor Herre og Frelser, *Jesus Christus*, og i hans Navn til vor himmelske Fader, at den gruelige Plage, som nu raser i Hovedstaden, maa kiendelig formildes og forkortes, og at det Øvrige af det lille, i alle Maader betrængte Danmarks Rige, om mueligt, forskaanes!

Den bedste Maade, hvorpaa *Christne* virkelig kan forene deres Bønner vil endelig altid være den, at de hver paa sit Sted gaaer med den samme Bøn i Hjertet og paa Tungen til Herrens Bord, og gjør de kun det trindt i Landet, hvor de findes, da kan de være visse paa, at jo mere de Vantro spotte derover, des kjendeligere vil vor Herre *Jesus Christus* vise Verden, at han endnu er nær hos alle dem, som kalde paa ham, kalde paa ham i Sandhed, og at der hos ham er Hjerte for al menneskelig Nød og Kraft til al Lægedom!

Ligesom jeg derfor, hvor jeg mundlig forkynder Christi Evangelium, lægger mine Tilhørere denne Bøn paa Hjerte, saaledes maae jeg ogsaa pege paa den med min Pen, og da en af mine Prædikener i *Frederiks-Kirken*, meer end tyve Aar gammel, syndes mig vel skikket dertil, anbefaler jeg den herved til alle mine danske

Rønnebæksholm, 23de Juli 1853.

[A:5]

De ti Spedalskes Bøn til Herren.

(Fjortende Søndag efter Trinitatis, 1832.)

Herre Gud Zebaot! lad dit Ansigt lyse over os, saa vi blive frelste! ja, kiærlige Fader! almægtige Gud! løs Du igjen Bindet fra Hedningernes Øine, saa de maa see Guddoms-Klarheden i din eenbaarne Søns, Vorherres *Jesu Christi*, Aasyn, og lære at kalde paa det eneste Navn under Solen hvori der er Forbarmelse over Syndere, Helbredelse for deres dødelige Sygdom! Og os, som Du ved Din Aand har lært at bede i det store, velsignede Navn, os, som Du altid hører og bønholder, naar vi i *Jesu* Navn raabe: Abba Fader! bøj og rør Du os daglig bedre med Din *Helligaand*, saa vi taknemlige vende om og give Dig Æren, synkende i Støvet for Din eenbaarne Søn, vor Frelser, vor Herre og vor Gud, af hvis Ære Du vil, Jorderig skal fyldes, saa hans Ære maa blive ligesom Din, vor Fader, Du, som er i Himlene!

Jesus! Mester! forbarm Dig over os!

Saaledes raabte de ti Spedalske fordum i Galilæa, og blev alle bønholdte, alle Ti helbredte, skjøndt kun en Eneste af dem vendte om at takke Herren og give [A:6]Gud Æren; og deres Bøns Røst er med Dagens Evangelium udgangen til Jorderigs Ender, saa at tusind Aar derefter og tusinde Mile fra Galilæa gienlød dette Raab fra Millioners Læber, gienlød det paa alskens Tungemaal trindt iblandt Stammer og Hedninger: *Jesus!* Mester! forbarm Dig over os! og Raabet kom ikke tomt tilbage, men kaldte Hjelpen ned fra det Høie. Ja, mine Venner! selv til os, som nu leve og ere her forsamlede, selv til os er dette Raab jo kommet, ikke blot som en Skygge af sig selv i Bogstaver og i Oplæsningen af Dagens Evangelium, eller blot som et Mundheld paa de Gamles Læber, nei, de Ældre af os har vel alle i Barnedagene selv baade hørt og istemmet det almindelige, høitidelige: O Du Guds Lam! som bar al Verdens Synder, forbarm Dig over os! ja det skulde være underligt, om vi dog ikke alle i det mindste havde hørt og kiendt eet Menneske, der inderlig elskede det Ord og gav det saa godt et Vidnesbyrd, at vi ikke kunde tvivle om, det jo var Sjælen, som bøiede sig i *Jesu* Navn og prisede Gud, som gav os sin eenbaarne

Søn til at være vor Frelser fra Døden og vor Læge til det evige Liv.

Og har vi nu annammet et saadant levende Vidnesbyrd om ham, der vel ei trænger til Vidnesbyrd af Mennesker, men henviser os dog til det, ligesom han henviste Jøderne til Johannes Vidnesbyrd, for at vi skal troe, har vi troende annammet dette Vidnesbyrd om Herren til Gud-Faders Ære, da maae vi igien blive hans Vidner for den næste Slægt, og jo ældre **A:7**vi da blive, jo meer de Gamle uddøer og en ny Slægt opvoxer, desmere maa vi forundres over, hvorledes det Ord, der reiste saa vidt i Verden, indførde sig selv, hvor det var aldrig hørt, og forplantede sig giennem saa mange Slægter, hvorledes det blot giennem een Menneske-Alder synes saaledes gaaet ad Glemme, at det, som var før paa alles Læber, er nu hardtad paa Ingens, thi selv Mange, som vil indrømme, at *Jesus* var Guds Søn og kunde godt fortjene at æres ligesom Faderen, de finder dog Betæneligheder ved at anraabe og paakalde ham og gjør det sjelden eller aldrig, saa det er aabenbart, at kan vort Vidnesbyrd om *Jesu* Navns Paakaldelse ei frugte meer end vore nærmeste Fædres Vidnesbyrd, da vil *Jesu* Navns Paakaldelse, før Aarhundredet gaaer ud, hos os høre til de kirkelige Oldsager, om hvis egenlige Beskaffenhed de Lærde trættes, og som intet Menneske lægger paa Hjerte.

Dette, mine christne Venner! skal altid staae os lyslevende for Øie, ikke blot dem iblandt os, som er kaldede til at give Christi Evangelium høirøstet Vidnesbyrd i Forsamlingen, kaldede til at være Søndagens Tunger, ja, Herrens Dags Basuner paa Jorden, nei, for os alle skal det staae lyslevende, for os alle, som troe og bekiende, at der kommer slet Ingen, hverken Mennesker eller Engle eller Bønner til Faderen, og intet Svar, ingen Hjelp, ingen trøstende Engel fra Faderen, uden ved *Sønnen*, ved vor Herre *Jesus Christus*, som er Dørren til Faderens Huus og til Faderens Hjerte; for os alle maa det staae lyslevende, **A:8**at giver vi ikke *Jesu Christi* Navns og Guds Naades Ord Vidnesbyrd med anderledes Liv, Kraft og Varme end de seneste Slægter i Menigheden, da vil, da maa Vidnesbyrdet nødvendig uddøe iblandt os, saa at, om vi da levede vor Alder ud, vilde det neppe nok hviskes endsige udraabes ved vor Dødsseng og ved vor Grav: Herre *Jesus!* forbarm Dig over os! Herre *Jesus!* annam vor Sjæl! Gud-Fader! indfør Du os til *Jesu Christi* vor Herres Glæde!

Men hvad skal vi da gjøre? nødes vi ikke til at lade Verden gaae sin skiæve Gang, som vi ei kan forandre, og til at nøies med at sige som *Josua*: tjener I hvad for Guder, I lyster! vi og vort Huus, vi vil tjene *Herren*?

Jo, tilvisse, mine Venner! der er slet intet andet at gjøre, naar vi kun tager og anvender det levende og alvorlig, og lader os ikke indbilde, det er nok, at vi en enkelt eller dog en sjelden Gang i vort Liv siger saa, thi det er saa godt som intet, vort hele Liv maa

udraabe det for Efterslægten i vor Kreds, saa vi kan lægge os til Hvile med den Overbeviisning, at alle hvem der kiendte os, de vidste ogsaa, saa de ei kan glemme det, at vi lagde os og stod op og vandrede i *Jesu Christi* Navn og trøstede os ene ved Guds Naade i ham; thi sandelig, selv om det maatte og kunde være os ligegyldigt, enten vor Herres *Jesu* Navn blev husket eller glemt i Verden, naar det kun som en forborgten Skat gik i Arv hos vor Afkom, selv da maatte vi betænke, hvad der hører til at bære *Jesu* Navn værdelig i Hjertet og paa Tungen giennem **A:9**Bespottelsens Land, og at var det nær ved at døe paa vore Læber, da vilde det neppe leve kraftigt paa vore Børns Tunger.

Men, sandelig, vi lignede heller slet ikke vor Mester, *Jesus Christus*, dersom vi var ligegyldige ved de Fremmedes Nød, det seer vi af Dagens Evangelium, og det skal vi lære af de forbigangne Dages eenstemmige Vidnesbyrd; thi vor Herre *Jesus* bønhørde og helbredte jo de ti Spedalske, skøndt han vidste, at kun een af dem vilde takke ham derfor, vende om og give Gud Æren, og dette er Vidnesbyrdet, vi skal give ham i Verden, for at han kan blive ved at gjøre underlige Gierninger i Verden og hans Navn vandre med Solen under Slægternes Lovsang. Vi maa ikke spørge, *hvad* de Elendige vil gjøre, naar Herren har hjulpet dem, thi han som vidste det, hjalp ligefuldt de Ni; vi skal kun, om vi kan, lære Verden igjen at paakalde *Jesu* Navn, saa han kan svare mildt og hjælpe den. Blev de ikke alle Ti rensede? det er det Evangelium, vi skal prædike for Verden, som hverken fattes Nød eller kan i det Hele fattes Villie til at give vor Herre *Jesus Christus* et godt Ord, for at faae den afhjulpet, men fattes nu aabenbar den Tro, at *Jesus Christus* baade kan og vil, uden at gjøre mindste Vanskelighed, bønføre dem, der klage deres Nød for ham med den Tro, at vil han, saa kan han hjælpe dem. Men skal vort Vidnesbyrd hjælpe Verden til igjen at faae denne Tro, da maa vi ikke blot beraabe os paa de ti Spedalske, thi enten tænker Verden, at det er kun et Eventyr, eller den tænker dog, det beviser **A:10**kun, at var Herren endnu øiensynlig paa Jorden, da vilde han være den bedste Læge. Ikke heller maae vi blot beraabe os paa vore Fædres Vidnesbyrd om, at den himmelfarne *Jesus* var ikke mindre kraftig nærværende, ikke mindre god at bede og blive hjulpet af, end han som vandrede for Alles Øine; thi var dette Vidnesbyrd ikke kraftigt nok paa Fædrenes egne Læber til at vedligeholde den nedarvede Tro paa vor Herres *Jesu Christi* Almagt og Livsalighed, da vil det endnu langt mindre paa vore Læber have Magt til at opvække Troen af Døde. Nei, vi maae kunne vidne for Verden med Sandhed, at vi har selv fundet den Herre *Jesus Christus* ligesaadan, ligesaa nær hos dem, der paakalde hans Navn, ligesaa medlidende, menneskekiærlig og almægtig, som Skriften beskriver ham, saa ogsaa os hjalp han tit af timelig Nød, naar vi troende paakaldte hans Navn og raabde i vort Hjertes Angst: *Jesus!* Mester! forbarm Dig over os, og vi maae

derhos ret med Flid tænke efter, hvordan det kan vises Verden, at det er ikke blot os, som troer paa ham til et evigt Liv, han vil hjælpe af timelig Angest og Nød, men at det er alle dem, der kalde paa hans Navn, og har den Tro, at han kan hjælpe.

Dette er nu vistnok i vore Dage blevet meget vanskeligt; thi selv om vi havde den klippefaste Tillid til Herren, at vi i hans Navn kunde gjøre de vidunderligste Helbredelser, naar man bad os derom for *Jesu* Skyld, da vilde det sagtens ikke nytte; thi om det end ikke, hvad let kunde skee, blev anseet for Kvaksalveri, saa vilde det dog sikkert af den saakaldte oplyste **A:11** Verden enten tilskrives vor dybe Indsigt i Naturens Hemmeligheder eller disse forgudede Hemmeligheder selv. Der er da, saavidt jeg kan skiønne, kun een Maade tilbage, hvorpaa vi kan afhjemle vort Vidnesbyrd om *Jesu Christi* almægtige Hjelpsomhed, der strækker sig saavidt, som han paakaldes, og det er aabenlydt at bede ham, vor Herre *Jesus Christus*, om Hjelp af Nød, og Beskærmelse mod Fare, hvor Nøden og Faren er i det mindste ligesaa meget Verdens som vores, og hvor han aabenbar godt kunde hjælpe sine Egne uden at hjælpe Verden, og da see til, om dog ikke dette, i Forening med vort og med Fortidens Vidnesbyrd kan lære Verden, igien i sin Nød at raabe: *Jesus!* Mester! forbarm Dig over os!

Og nu, mine Venner! for at vi ikke skal være som de, der fægte i Luften, lad os tænke efter, om der ikke for Øieblikket er Noget, vi kunde ære vor Herres *Jesu Christi* Navn ved at bede ham forskaane Verden for, eller frelse den fra, Noget, som den selv gruer for og veed intet Raad imod!

Og see, jeg behøver jo ikke engang at nævne *Plagen*, der, som en Dødens Engel, ei gaaer, men flyver fra Land til Land, ja, flyver som for at spotte alle Spærringer, tværsover det store Verdenshav. Plagen har været i alle de Verdens Hovedstæder, hvor *Lægekonsten* blomstrer, men Konsten har i Fortvivlelse opgivet alt Haab om at finde tjenlige Raad, saa her er Verden aabenbar overladt til en haard, ubøielig Skæbne, eller til den almægtige og barmhjertige Herre *Jesus Christus*. Det Første troer Verden selv, **A:12** men det Sidste troer vi, og uden at kunne eller ville udgrunde Guddommens skjulte Raad, kan vi dog trøstigt sige: her er en Leilighed for Gud til at vise, hvem der har Ret. Selv i vore sidste Fædres Dage vilde man i alle Christenhedens Lande, naar en saadan Plage nærmede sig, have forordnet og udraabt en almindelig Bods- og Bedrings-Dag, ja, udraabt et almindeligt: *Jesus!* Mester! forbarm Dig over os! men nu er det, saavidt jeg veed, slet ingensteds skedt, hvor Verden indbilder sig at være oplyst; og skjøndt det i vore Dage ogsaa kun vilde have lidt at betyde, saa seer vi dog deraf, at Verden trænger høit til nye Beviser paa vor Herres *Jesu Christi* Almagt og Menneskekiærlighed, og skal da gjøre al vor Flid for at de kan aabenbares.

Dette kunde vi nu gjøre paa een af to Maader, saa enten kunde

vi høitidelig bede vor Herre *Jesus Christus* i dette Stykke forbarme sig over os alene, som hidtil har været hans Navns Bekiendere for Verden, eller vi kan ligesaa høitidelig bede ham forbarme sig over hele den lille Verden, vi nærmest tilhøre, saa at Plagen, hvor nær den end kommer, og hvor tæt den end omringer Fædernelandet, dog ikke maa røre det!

Den første Bøn synes nu vel Mange rimeligst, og dens Opfyldelse kan synes at ville vidne høiest om vor Herres *Jesu* Almagt, ligesom da Døds-Engelen gik igjennem Ægypti Land og sparede kun de Huse, hvis Dørstolper var farvede med Lammets Blod, men en saadan Bøns Opfyldelse vilde dog kun for os, som mindst behøve det, være et stærkt Vidnesbyrd om *Jesu* **A:13***Christi* kjærlige Almagt, og kun være et meget svagt Vidnesbyrd for Verden; thi den vilde vist ligesaa lidt see Guds Finger deri, som den hidtil, hvor Plagen rasede og sparede *Jøderne*, deri saae en Stadfæstelse paa Herrens Ord i Mosebogen, at saadanne Plager skulde ei ramme Israels Børn, med mindre de forlod Hans Lov og tjende Afguderne.

Hvorvidt nu Verden vil ændse det mere, naar vor Herre *Jesus* paa vor Bøn skaaner og beskærmer hele Landet, det veed kun Gud, men det er dog visselig en Prøve værd, og lad os gjøre den!

Ja, mine Venner! jeg veed vel, der er dem, som vil sige, at jeg er kun en daarlig Christen, naar jeg er bange for en Sygdom, der enten lykkelig vil overstaaes eller snart ende sig med Døden, men ligesaa lidt som den Dom kan helbrede for Frygten, ligesaa lidt skal den bringe mig til at skjule den og at lade, som jeg var den Helt, jeg ikke er, og forsaavidt jeg forstaaer mig paa Christendom, da kunde jeg være langt bedre Christen end jeg er, være langt mere kied ad Verden og længselsfuld efter de evige Boliger, og langt mere beroliget ved *hans* Samfund, som reder under Sine paa Sygeleiet, og lukker deres Øine i Fred, naar de briste, ja, jeg kunde være, hvad jeg endnu ikke er, men vil med Guds Hjelp nærme mig: ret en Christen efter vor Herres *Jesu Christi* Hjerte, og dog være ligesaa bange, som jeg er for en saadan Landeplage; thi da jeg veed, at *Jesus Christus* vil høre vore Bønner, saa kan jeg godt tænke mig, at Plagen rasede trindt omkring mig, men rørte hverken **A:14**mig eller mit Huus, og forstyrrede ikke min Sjæls Rolighed, men jeg kunde umuelig ligne min Herre og Mester, *Jesus Christus*, dersom jeg derfor var ligegyldig ved al den Ynk og Gru, Angest og Fortvivlelse, som omringede mig. See, derfor maatte jeg, ogsaa uden Hensyn paa, hvad det frugtede paa Verden, bede i mit Lønkammer: *Jesus!* Mester! forbarm Dig over os! forskaan os ei blot for selv at føle Plagen, men ogsaa for at see den! Og paa en Tid, da Verden saa ganske har lagt af at tye til *Jesus*, al Verdens Frelser, om Hjelp, da maa jeg bede høirøstet: *Jesus!* Mester! forbarm Dig over os, og siig til Plagens Engel, at han skal gaa vort lille Land, gaa Danmark forbi! gjør det til et Vidnesbyrd for Verden, at Du sidder ved Gud-

Faders høire Haand og hører de Bønner, som fra betrængte Sjæle opsendes til dig. Tilgiv dem, som ikke selv i deres Angest kalde paa dit Navn og spotte os, som gjøre det; thi de vide ikke hvad de gjøre! Og Du, som seer Hjerterne, Du seer dog sikkert ogsaa, at naar Du nu vidunderlig forbarmer dig over os, vil dog i det mindste Een af Ti vende om, bøie Knæ i Dit Navn og give Gud Æren, og at selv de, der ikke gjør det, vil dog en Stund holde op at tale ilde om Dit Navn og Dit Evangelium for vore Børns Øren, og saaledes bidrage til, at det, Vorherres *Jesu Christi* Navn, kan med Æren gaae i Arv fra Slægt til Slægt. Amen!
